

Üniversite Öğrencileri için E-Değerlendirme Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üniversite Öğrencileri için E-Değerlendirme Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32117>

Öz

Üniversite Öğrencileri için E-Değerlendirme Tutum Ölçeği (E-DÖTÖ), yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerin internet tabanlı sınav ve değerlendirme yöntemlerine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Likert tipi bir ölçektir. Ölçek, 2014 yılında Mustafa Bahar tarafından geliştirilmiş olup, e-değerlendirme süreçlerinin **pedagojik**, **teknik** ve **psikolojik** boyutlarını kapsamaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar sonucunda ölçeğin 23 madde ve dört ana faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu araç, özellikle uzaktan eğitim veya karma öğrenme ortamlarında e-sınav uygulamalarının öğrenci algısı üzerindeki etkilerini incelemek isteyen araştırmacılar için güvenilir bir veri toplama aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

E-Değerlendirme, Tutum, Ölçek Geliştirme, Üniversite Öğrencileri, Çevrimiçi Sınav, Psikometri, Yapı Geçerliliği, İç Tutarlılık.

Yazarlar

Mustafa Bahar

Amaç

Ölçeğin temel amacı, üniversite öğrencilerinin internet üzerinden gerçekleştirilen sınav ve değerlendirme uygulamalarına karşı geliştirdikleri **duygusal**, **bilişsel** ve **davranışsal** tepkileri sistematik bir şekilde ölçmek ve değerlendirmektir. Bu ölçek, öğrencilerin e-değerlendirmeye yönelik olumlu veya olumsuz eğilimlerini belirleyerek, eğitim kurumlarının bu süreçleri iyileştirmesine katkıda bulunmayı hedeflemiştir.

Geliştirme süreci, e-değerlendirme ortamlarının sunduğu avantajlar ve potansiyel dezavantajlar karşısında öğrenci tutumlarının yapışsal olarak anlaşılmasına odaklanmıştır. Bu sayede, gelecekteki çevrimiçi sınav tasarımlarında öğrenci ihtiyaçları ve endişeleri dikkate alınabilecektir.

Yapı

E-Değerlendirme Tutum Ölçeği, öğrencilerin e-sınavlara yönelik genel tutumunu dört farklı boyut altında ele alan çok boyutlu bir yapıya ölçmektedir. Bu yapı, öğrencilerin sınav ortamına ilişkin algıları, kişisel yeterliliklerini, teknik kaygıları ve dikkat baskı deneyimlerini kapsamaktadır.

Ölçek, öğrencilerin **çevrimiçi sınavlara** yönelik tutumlarının tek bir homojen yapıdan ziyade,

farklı faktörlerin etkileşimi sonucu oluştuğu varsayımına dayanmaktadır. Bu faktörler, öğrencilerin sınav yönergelerini anlama yeteneğinden, teknik aksaklık korkusuna kadar geniş bir yelpazeyi temsil etmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, psikometrik açıdan sağlam bir yapıyı ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Temel olarak **Yapı Geçerliliği** incelenmiştir.

Yapı Geçerliliği, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak test edilmiştir. Bu analiz sonucunda ölçeğin 23 madde ve dört faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Bu dört faktörlü yapı, teorik beklentilerle uyumlu bulunmuş ve ölçeğin e-değerlendirme tutumunun alt boyutlarının yeterince temsil ettiğini göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılığın yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Güvenirlik, **Çıkarım Güçü Katsayı** hesaplanarak belirlenmiştir.

Yapılan analizler sonucunda ölçeğin genel Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0,857 olarak bulunmuştur. Bu değer, psikometrik literatürde kabul edilebilirliğin oldukça üzerinde olup, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve uygulamanın güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçlarına göre Üniversite Öğrencileri için E-Değerlendirme Tutum Ölçeği, toplam 23 maddeden oluşan ve varyansın önemli bir kısmını açıklayan dört ana faktöre ayrılmıştır. Bu faktörler ve içerdikleri madde sayıları aşağıda listelenmiştir:

Sınav Özelliği (11 madde): Bu faktör, internet üzerinden yapılan sınavların yönergelerinin anlaşılabilirliği, format ve genel yapıya yönelik algılar kapsamaktadır (Örnek Madde: İnternet üzerinden yapılan sınav yönergeleri daha anlaşılirdir.).

Bireysel/Fiziksel Özellikler (7 madde): Bu faktör, öğrencilerin çevrimiçi sınav ortamında yaşadıkları kişisel karışıklık, dikkat dağınıklığı veya fiziksel rahatsızlık gibi içsel tepkileri ölçer (Örnek Madde: İnternet üzerinden yapılan sınavda kafam çok karışır.).

Teknik Özellikler (3 madde): Bu boyut, öğrencilerin e-sınavlar sırasında yaşadıkları teknik aksaklıklar, bağlantı sorunları veya sistem hatalarına yönelik endişe ve korkularını içermektedir (Örnek Madde: İnternet üzerinden yapılan sınav esnasında teknik sorun yaşamaktan korkarım.).

Baskı (2 madde): Bu faktör, çevrimiçi sınavlar sırasında gözetmen varlığı veya zaman

kısıtlaması gibi dikkatli kontrol mekanizmalarından kaynaklanan baskı algısının ölçmektedir (Örnek Madde: İnternet üzerinden yapılan sınavlarda gözetmen baskısı yoktur.).

Araç

Test Türü: Tutum Ölçeği Geliştirme

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= Hiç katılmıyorum - 5= Tamamen katılıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Yükseköğretim çağı (Genellikle 18-25 yaş arası)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin öğrencileri.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçeği; kâğıt-kalem veya çevrimiçi uygulama formatında kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler

E-Değerlendirme Tutumu, Faktör Yapısı, Eğitim Teknolojisi, Uzaktan Eğitim, Güvenilirlik, Geçerlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: mbahar@fatih.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yayın Adresi: Makalenin yayınlandığı tarihte Fatih Üniversitesi ile ilişkilidir.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2014 yılında Mustafa Bahar tarafından akademik bir çalışmada kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve araştırmaya amaçlı kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarın izni gereklidir. Ölçeğin orijinal PDF'ini aşağıdaki bağlantıdan indirebilirsiniz: [universite-ogrencileri-icin-e-degerlendirme-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Test Yılı: 2014

Kaynaklar

Bahar, M. (2014). Üniversite Ö?rencileri için E-De?erlendirme Tutum Ölçe?inin geli?tirilmesi. *e-International Journal of Educational Research*, 5(2), 38-53.

Üniversite Ö?rencileri için E-De?erlendirme Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 23 madde ve dört faktörden olu?maktadır.

S?nav Özelli?i (11m): ?nternet üzerinden yap?lan s?nav yönergeleri daha anla??ırd?r.

Bireysel/fiziksel özellikler (7m): ?nternet üzerinden yap?lan s?navda kafam çok kar???r.

Teknik özellikler (3m): ?nternet üzerinden yap?lan s?nav esnas?nda teknik sorun ya?amaktan korkar?m.

Bask? (2m): ?nternet üzerinden yap?lan s?navlarda gözetmen bask?s? ya?amam.